

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง การพิจารณาขออนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓
กรณีผู้ประกอบการเป็นรายเดียวกับผู้ประกอบการสถานที่จำหน่ายอาหาร

ราชการส่วนท้องถิ่นได้มีหนังสือถึงกรมอนามัย เพื่อขอหารือเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาอนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓ ซึ่งเข้าข่ายได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาต หากผู้ประกอบการเป็นรายเดียวกับผู้ประกอบการสถานที่จำหน่ายอาหาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดยกเว้นให้กลุ่มกิจการที่ ๓ กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ที่มีการประกอบกิจการในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเช่าขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนไม่ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นได้ตราข้อบัญญัติ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อควบคุมกิจการตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าว นั้น

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในข้อกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง ราชการส่วนท้องถิ่นจึงขอหารือกรมอนามัย ดังนี้

๑. ผู้ประกอบการในกลุ่มที่ ๓ ที่ จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ ต้องเป็นผู้ประกอบการรายเดียวกันกับผู้ประกอบการสถานที่จำหน่ายอาหารนั้น หากเป็นผู้ประกอบกิจการรายอื่นมาเช่าพื้นที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานที่จำหน่ายอาหารเพื่อประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓ ผู้ประกอบการรายนั้นยังคงมีหน้าที่ต้องยื่นขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เนื่องจากเป็นผู้ประกอบการคนละรายกัน และหากเกิดปัญหาด้านสุขลักษณะ ในการออกคำสั่งให้แก้ไขหรือการดำเนินคดีที่ต้องระบุตัวผู้กระทำความผิดให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย ใช่หรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีผู้ประกอบการกลุ่มที่ ๓ เป็นผู้ประกอบการรายเดียวกันกับผู้ประกอบการสถานที่จำหน่ายอาหาร ในกรณีที่เป็นการประกอบกิจการโดยไม่มีใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร ผู้ประกอบการรายนั้นจะมีความผิดฐานจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารโดยไม่มีใบอนุญาตตามมาตรา ๓๘ หรือจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารโดยไม่มีหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ แล้วแต่กรณี แต่ไม่มีความผิดฐานประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ ใช่หรือไม่ อย่างไร

(๑) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ผู้ประกอบการจะต้องได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง หรือใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๘^๒ ก่อน จึงจะสามารถประกอบกิจการได้ กรณีที่สถานประกอบการสถานที่สะสมอาหารหรือสถานที่จำหน่ายอาหารมีการประกอบ

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๓๓๕๘ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัยมีถึงราชการส่วนท้องถิ่น

^๒ มาตรา ๓๘ ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใดซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมีใช่เป็นการขายของในตลาด ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖ ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ ก่อนการจัดตั้ง

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓ ด้วย จะเข้าข่ายได้รับการยกเว้น จึงไม่ต้องขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๓^๓ อีก

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘

กิจการประเภทที่ ๓ กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่ายอาหาร การร่ำขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน

(๒) ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ข้อหารือ ๑ : ผู้ประกอบกิจการในกลุ่มที่ ๓ ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการต้องเป็นผู้ประกอบกิจการรายเดียวกับผู้ประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารนั้น หากเป็นผู้ประกอบกิจการรายอื่นมาเช่าพื้นที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานที่จำหน่ายอาหารเพื่อประกอบกิจการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓ ผู้ประกอบกิจการรายนั้นยังคงมีหน้าที่ต้องยื่นขออนุญาตการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เนื่องจากเป็นผู้ประกอบกิจการคนละรายกัน และหากเกิดปัญหาด้านสุขลักษณะ ในการออกคำสั่งให้แก้ไขหรือการดำเนินคดีก็ต้องระบุตัวผู้กระทำความผิดให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย ใช่หรือไม่ อย่างไร

ความเห็น : กรณีที่ ๑ หากผู้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓ เป็นรายเดียวกับผู้ประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหาร และพื้นที่ของสถานประกอบการทั้ง ๒ ส่วนอยู่ในบริเวณเดียวกัน จะเข้าข่ายได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงไม่ต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓ เพิ่มอีก ทั้งนี้ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาตามข้อเท็จจริงด้วยว่าหากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพนั้นมีการผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุในปริมาณมาก และเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า ผู้ประกอบการก็ต้องขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพด้วย

กรณีที่ ๒ หากผู้ประกอบการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓ เป็นผู้ประกอบการรายอื่น แต่ได้ประกอบกิจการในสถานที่เดียวกัน เช่น การเช่าพื้นที่เพื่อประกอบกิจการ กรณีนี้อาจดำเนินการได้ ๒ รูปแบบ ดังนี้

๑. ผู้ประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารเจ้าของพื้นที่นั้นขออนุญาตคลุมพื้นที่ทั้งหมด โดยแบ่งให้ผู้ประกอบการอีกรายเช่า (ลักษณะเช่นเดียวกับศูนย์อาหารในห้างสรรพสินค้า) ซึ่งกรณีนี้ หากมีการร้องเรียน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสามารถใช้มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบการกับผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น ในส่วนของมาตรการด้านเหตุรำคาญ เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังสามารถใช้บังคับกับผู้ก่อเหตุได้ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้ถือใบอนุญาตก็ตาม

๒. อีกกรณีหนึ่ง คือ ผู้ประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารขออนุญาตแยกจากผู้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยแบ่งพื้นที่สำหรับประกอบกิจการออกเป็น ๒ ส่วน ซึ่งในการขออนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะวัดพื้นที่เฉพาะบริเวณที่แต่ละกิจการประกอบการอยู่เท่านั้น ในการควบคุมด้านสุขลักษณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบการกับผู้ประกอบกิจการได้ทั้ง ๒ ราย เนื่องจากเป็นผู้ถือใบอนุญาตทั้งคู่

^๓ มาตรา ๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้ ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว

ทั้งนี้ กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพกลุ่มกิจการที่ ๓ ที่เป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน สถานที่จำหน่ายอาหาร หรือการเร่ขายหรือขายในตลาด จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ท่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากคู่มือ “แนวทางควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕” โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข <http://laws.anamai.moph.go.th/ewtadmin/ewt/laws/main.php?filename=๑LBook>

ข้อหารือ ๒ : กรณีผู้ประกอบการกลุ่มที่ ๓ เป็นผู้ประกอบกิจการรายเดียวกันกับผู้ประกอบกิจการ สถานที่จำหน่ายอาหาร ในกรณีที่เป็นการประกอบกิจการโดยไม่มีใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้ง สถานที่จำหน่ายอาหาร ผู้ประกอบการรายนั้นจะมีความผิดฐานจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารโดยไม่มีใบอนุญาต ตามมาตรา ๓๘ หรือจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารโดยไม่มีหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ แล้วแต่กรณี แต่ไม่มีความผิดฐานประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ ใช่หรือไม่ อย่างไร

ความเห็น : หากผู้ประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๓ เป็นรายเดียวกันกับผู้ประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหาร ผู้ประกอบการรายดังกล่าวจะไม่ต้องขออนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอีก ดังนั้น หากผู้ประกอบการสถานที่จำหน่ายอาหารไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น จะมีความผิดฐานจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารโดยไม่มีใบอนุญาตตามมาตรา ๓๘ หรือจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารโดยไม่มีหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ แล้วแต่กรณี แต่จะไม่มีผิดฐานประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ เนื่องจากกิจการดังกล่าวเข้าข่ายได้รับการยกเว้นอยู่แล้ว ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๕ กิจกรรมประเภทที่ ๓ กิจกรรมเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

